

Arkivsak 2020/1-38
Arkivkode
Saksbehandler

Beslutningsorgan
Landsmøtet 2021

Møtedato
03.-04.11.2021

Sak nr. 7

Organisasjonssaken

Organisasjonssaken

Norges Fiskarlag har som formål å samle landets fiskere i én organisasjon og skape enhet og kraft i arbeidet for fiskeres rettigheter og interesser. For å oppnå dette må organisasjonen utvikle seg. Den kommende perioden vil hovedtyngden av organisasjonsarbeidet være fokusert på to prosesser. Å forberede Fiskarlaget på generasjonsskiftet gjennom rekruttering, engasjering og skoloring medlemsgrupper som i dag er underrepresentert og lite aktiv i organisasjonen, og den pågående organisasjonsprosessen for sammenslåing av medlemslagene i Samarbeidsråd Nord og Samarbeidsråd Sør.

Organisasjonsutvikling

Organisasjonsgraden i dagens organisasjon er for lav og bør økes. Derfor vil rekruttering av nye medlemmer være en sentral del av Fiskarlagets arbeid. Rekrutteringsarbeidet må være et samarbeid mellom administrasjon, tillitsvalgte og medlemmer hvor alle bidrar til å promotere Norges Fiskarlag som det beste organisasjonsalternativet.

I dag ser vi at yngre fiskere, kvinnelige fiskere og mannskapsmedlemmer er lite representert i styrende organer i Norges Fiskarlag. Fiskarlaget bør ha som mål å sikre et meningsmangfold som representerer så store deler av flåten som mulig. Dette vil gjøre Fiskarlaget bedre samlet sett. Da må organisasjonen sette klare mål og legge til rette for at medlemmene våre føler seg kompetente til og ønsker å ta tillitsverv i organisasjonen. Ved å skolere og skape nettverk for disse medlemsgruppene, gir vi en mulighet til å bygge kompetanse og eierskap til organisasjonen.

Rekruttering og aktivering av fiskere fra alle deler av fiskeflåten, og fra alle aldersgrupper og begge kjønn, vil bidra til å forberede og styrke organisasjonen for det kommende generasjonsskiftet i næringen. Det vil ruste Fiskarlaget for framtiden, både innad og utad.

Den siste tiden har det vært en rekke medieoppslag om likestilling og trakassering i fiskeriene. Under 4 % av norske yrkesfiskere er kvinner og flere av dem forteller historier om seksuell trakassering og nedverdiggende holdninger i fiskeriene. Dette er uakseptabelt og ikke noe Norges Fiskarlag og næringen som helhet kan tillate. Norges Fiskarlag må legge langt større vekt på rekruttering av – og utvikling av tilbudet for – kvinnelige medlemmer. Vi må sørge for at Fiskarlaget oppfattes som et naturlig og trygt organisasjonsvalg også for kvinnelige fiskere.

Fiskeflåten skal være en trygg arbeidsplass. Det skal være nulltoleranse for trakassering og alle skal ha like muligheter uavhengig av kjønn, religion, etnisitet og legning. Næringen må stå sammen i kampen mot trakassering, ta vare på hverandre og stå opp mot de som trakasserer. Det må utvikles gode og trygge rutiner for håndtering av varsler om trakassering både i og på tvers av organisasjonene i fiskerinæringen.

Organisasjonsprosessen

Landsmøtet i 2019 konkluderte med at «organisasjonen Norges Fiskarlag skal utvikles videre innenfor den organisasjonsmodell som gjelder i dag» etter at organisasjonsmodellen som Landsmøtet i 2017 vedtok ikke fikk nok tilslutning. Siden den gang har mye hendt i organisasjonssaken i Norges Fiskarlag, og det er satt i gang en ny organisasjonsprosess med mål om sammenslåing av medlemslagene innenfor de respektive samarbeidsrådene.

Fiskarlaget Vest og Møre og Romsdal Fiskarlag

Fiskarlaget Vest og Møre og Romsdal Fiskarlag inngikk høsten 2019 et administrativt samarbeid. Dette samarbeidet går ut på at de har fordelt saksområdene mellom de ansatte i medlemslagene. På denne måten gjør ikke de to medlemslagene dobbeltarbeid og de ansatte kan i større grad spesialisere seg innenfor bestemte saksområder. Medlemslagene har også ved flere anledninger, siden inngåelsen av samarbeidet arrangert, felles styremøter og høsten 2021 arrangerte de et felles årsmøte. Erfaringene med samarbeidet virker å være positivt.

Fiskarlaget Nord

Fiskarlaget Nord vedtok høsten 2020 å melde seg ut av Norges Fiskarlag for å komme i en reell forhandlingsposisjon for å gi medlemslaget økt innflytelse. Målet var at Fiskarlaget Nord i den kommende perioden aktivt skulle søke løsninger som kunne «bidra til å sikre og styrke organisasjonsalternativet for kystfiskerne i Nord». Grunnen til utmeldingen var at Fiskarlaget Nord mente maktbalansen i Norges Fiskarlag var endret og at laget ikke kunne påvirke eller endre den i posisjonen det da sto i.

4. mai 2021 annonserte Fiskarlaget Nord i en pressemelding at de ønsket å etablere KystNor, en landsdekkende gruppeorganisasjon for eiere av kystfartøy og mannskaper. Fortrinnsvis ønsket de å etablere organisasjonen innenfor Norges Fiskarlag.

Utmeldingsvedtaket og forslaget om opprettelsen av en ny gruppeorganisasjon førte til sterke reaksjoner i organisasjonen. 11. mai 2021 vedtok Landsstyret i Norges Fiskarlag at Fiskarlaget Nord's krav for fortsatt medlemskap og planleggingen av en ny organisering som også kunne stå utenfor Norges Fiskarlag utgjorde en illojal opptreden og ga «grunnlag for å ekskludere laget fra Norges Fiskarlag».

I etterkant av Landsstyrets vedtak ble det gjennomført et drøftingsmøte mellom styret i Fiskarlaget Nord og Arbeidsutvalget i Norges Fiskarlag. De kom til en enighet om at det var grunnlag for å avklare med de øvrige medlemslagene om man kunne iverksette en prosess som skulle resultere i dannelsen av Nord-Norges Fiskarlag og Sør-Norges Fiskarlag. Det ble 15. juni 2021 gjennomført et drøftingsmøte med samtlige medlemslag, og Landsstyret vedtok 16. juni 2021 å igangsette en ny organisasjonsprosess.

Organisasjonsprosessen

Landsstyret oppnevnte 16. juni 2021 to forhandlingsutvalg som skulle legge grunnlaget for sammenslåing av medlemslagene i Samarbeidsrådet Sør til Sør-Norges Fiskarlag og medlemslagene i Samarbeidsrådet Nord til Nord-Norges Fiskarlag. Vidar Ulriksen og Johan

Williams ble oppnevnt som forhandlingsledere i henholdsvis sør og nord. Forhandlingsutvalgene begynte sitt arbeid sommeren 2021.

Medlemslagenes årsmøtevedtak

Høsten 2021 har regionlagene i Norges Fiskarlag vedtatt tilslutning til sammenslåingsprosessen på sine årsmøter. Sør-Norges Notfiskarlag har ikke årsmøte før desember 2021, men har vedtatt tilslutning til prosessen i styret og forankret det i et medlemsmøte. Disse årsmøtevedtakene har blitt lagt til grunn i forhandlingsutvalgenes arbeid. Årsmøtevedtakene oppsummeres nedenfor.

Fiskarlaget Nord

Årsmøtet i Fiskarlaget Nord ga styret mandat til å gå videre med prosessen for å slå sammen medlemslagene i Samarbeidsrådet Nord. De ber om at «Landsmøtet i 2021 gir Landsstyret nødvendige fullmakter til å bistå i løpende prosess og etablering av nye lag».

Årsmøtet påpeker at Norges Fiskarlag og Landsmøtet må «adressere og bidra til løsning på spørsmål om ansvarsdeling mellom lagene» for å kunne «utnytte de samlede ressursene på en best mulig måte og for å komme bort fra dagens ødeleggende konkurransesituasjon».

Årsmøtet ber om at Norges Fiskarlag og Landsmøtet adresserer og bidrar til «en hensiktsmessig løsning knyttet til spørsmålet om dobbeltrepresentasjon.»

Nordland Fylkes Fiskarlag

Årsmøtet i Nordland Fylkes Fiskarlag mener en må «strekke seg for å finne omforente løsninger for å nå målsettingen om ett felles medlemslag for de tre fylkesfiskarlaga».

Årsmøtet viser til at misnøyen over flere standpunkt Norges Fiskarlag har gjort i fiskeripolitikken den siste tiden og anmoder Norges Fiskarlag til å «ta ansvar for å finne riktig balanse i fiskeripolitikken». De påpeker at en sammenslåing ikke vil nytte om man ikke oppnår større gjennomslag i organisasjonen, og oppfordrer Norges Fiskarlag til å «ta organisasjonens utfordringer på alvor og i større grad virke samlende». Laget påpeker at det er reaksjoner på at medlemslag tar opp sine synspunkter direkte med myndighetene istedenfor å gå via hovedorganisasjonen, og ber om at det blir tatt tak i. Hvis ikke mener laget at det vil bli stadig vanskeligere både å beholde medlemmene og drive organisasjonsarbeid. De ber den sentrale ledelsen rydde opp i arbeidsformen, uavhengig av om en lykkes med sammenslåingene eller ikke.

Årsmøtet viser til landsmøtevedtak 8/17 hvor det ble vedtatt at det må være «tydelig skille mellom alle organisasjonene når det gjelder hvilke deler av medlemsmassen man skal ha et ansvar for», og beklager at disse retningslinjene ikke har kommet på plass. De ber om at det snarest igangsettes et arbeid for å definere hvor de enkelte grupperingene av fiskere og redere skal være organisert. De ber også om at det «ryddes opp i muligheten for å ha dobbeltmedlemskap slik at en sikrer at hvert medlem bare har en stemme når sakerskal fremmes innenfor organisasjonen».

Årsmøtet ber Norges Fiskarlag sentralt om å «vektlegge at nyansettelser knyttet opp mot hovedadministrasjonen kan ha kontorsted hos de nye regionlagene».

Fiskarlaget Midt-Norge

Årsmøtet i Fiskarlaget Midt-Norge ga styret mandat til å gå videre i prosessen med sammenslåing av medlemslagene i Samarbeidsrådet Nord.

Møre og Romsdal Fiskarlag og Fiskarlaget Vest

Møre og Romsdal Fiskarlag og Fiskarlaget Vest avholdt felles årsmøte høsten 2021 og gjorde dermed et felles årsmøtevedtak i organisasjonssaken.

Det felles årsmøtet ga mandat forhandlingsutvalgets medlemmer fra Møre og Romsdal Fiskarlag og Fiskarlaget Vest mandat til å gå videre i prosessen. Årsmøtet påpeker at det også må gjøres endringer sentralt i Norges Fiskarlag for å skape en sterkere og mer effektiv organisasjon. De viser til det administrative samarbeidet mellom de to lagene og at det har ført til at «organisasjonsproduksjonen i begge lagene har blitt økt, både i kvantitet og kvalitet».

Lagene mener at fiskerinæringa er best tjent med en landsomfattende, sterk fagorganisasjon, som favner både små og store fartøy, fartøyeiere og mannskap. De viser til at det de siste årene ha vært en del turbulens i organisasjonen, og at man på noen områder har dratt i ulike retninger. Derfor må man snarest finne en løsning for å unngå å svekke Norges Fiskarlags innflytelse og omdømme.

Årsmøtet trekker frem noen områder som bør finne sin avklaring eller behandles parallelt med organisasjonsendringene.

- Det må avklares hvor det «tydelige skillet mellom organisasjonene når det gjelder hvilke deler av medlemsmassen man skal ha et spesielt ansvar for» (LM 8/2017 pkt. 5) skal settes.
- Organisasjonen tilbyr ikke tariffmessig dekning til samtlige medlemmer, til tross for at dette er vedtatt på Landsmøtet flere ganger.
- Det må utarbeides (forpliktende) interne retningslinjer for innsending av høringsvar fra medlemslagene. Årsmøtet viser til at det er «blitt etablert en praksis der flere av medlemslagene tidvis sendes sine høringsvar direkte, eller som kopimottaker direkte til utsteder». Årsmøtet mener at dette er med på å «undergrave Landsstyrets rolle som «felles talerør» for organisasjonen».
- Det må vurderes om noen av stillingene ved hovedkontoret ved nyansettelser kan legges til regionkontorene for å bygge opp sterke faglige kontorer langs kysten.

Det felles årsmøtet peker på at det på grunn av endring i medlemsmassen og en intern medlemsforskyvning har «medført til dels omfattende forskyvninger av økonomien internt». Årsmøtet mener derfor at det må «utarbeides en ny felles finansierings- og fordelingsmodell som sikrer alle deler av organisasjonen en tilfredsstillende økonomi». De ber om at det nedsettes et utvalg med mandat å utforme en ny finansierings- og fordelingsmodell som vil behandles på Landsmøtet i 2023.

Sogn og Fjordane Fiskarlag

Sogn og Fjordane Fiskarlag behandlet saken i et ekstraordinært årsmøte høsten 2021. Laget vedtok å gi forhandlingsutvalget mandat til å gå videre i prosessen.

Fiskerlaget Sør

Fiskerlaget Sør behandlet saken i et ekstraordinært årsmøte høsten 2021. Laget vedtok å gi forhandlingsutvalget mandat til å gå videre i prosessen for sammenslåing av medlemslagene i Samarbeidsråd Sør. Årsmøtet forutsatte at styret ville bli holdt løpende orientert om prosessen, og at detaljer om organisasjonsstruktur, økonomi, representasjon og lokallagenes rolle skal behandles på årsmøtet i laget.

Sør-Norges Notfiskarlag

Sør-Norges Notfiskarlag har ikke behandlet organisasjonsprosessen på et årsmøte, da de vil avholde ordinært årsmøte i desember 2021, men saken har vært styrebehandlet og medlemmene er informert og rådført på et medlemsmøte.

Styret i Sør-Norges Notfiskarlag ga lagets representanter i forhandlingsutvalget mandat til å gå videre i prosessen for sammenslåing.

Sammenslåing av medlemslagene i Samarbeidsrådet Nord

Forhandlingsutvalget i Samarbeidsrådet Nord har sendt inn følgende til Landsmøtet i Norges Fiskarlag.

«Forhandlingsutvalget konkluderer med at årsmøtevedtakene innebærer at alle tre medlemslagene har besluttet å gå videre med sammenslåingsprosessen.

Forhandlingsutvalget viser til årsmøtevedtakene gjort av medlemslagene i Samarbeidsrådet Nord og stiller som en forutsetning for en videre prosess at Norges Fiskarlag:

- Utreder hvordan man skal fastsette organisasjonstilhørigheten i Norges Fiskarlag slik at fartøy som fisker på kystkvote er organisert i kystmedlemslagene (jf. årsmøtevedtakene i Fiskerlaget Nord og Nordland Fylkes Fiskarlag i 2021). En slik utredning må være behandlet i Landsstyret i god tid før fylkeslagene behandler nedlegging og sammenslåing på sine respektive årsmøter.
- Styrker administrasjonen i regionlagene med minst to stillinger hver, og at stillingen som regionleder utlyses i god tid før etablering av nytt lag.
- At nye ansettelser ved sentraladministrasjonen i Norges Fiskarlag kan gis kontorplass ved Fiskerlagets Servicekontors kontorer og ikke kun ved administrasjonen i Trondheim.»

Sammenslåing av medlemslagene i Samarbeidsrådet Sør

Forhandlingsutvalget i Samarbeidsrådet Sør har sendt inn følgende til Landsmøtet i Norges Fiskarlag.

«Forhandlingsutvalget viser til årsmøtevedtakene gjort av medlemslagene i Samarbeidsrådet Sør og stiller som en forutsetning for en videre prosess at Norges Fiskarlag:

- Garanterer for at stillingen som daglig leder for et nytt og sammenslått medlemslag skal opprettes i tillegg til de stillinger medlemslagene har i dag.
- Utreder hvordan man skal fastsette organisasjonstilhørigheten i Norges Fiskarlag slik at fartøy som fisker på kystkvote er organisert i kystmedlemslagene.

- Nedsetter en arbeidsgruppe for å utrede lokallagenes framtidige oppgaver, posisjon og rolle i Norges Fiskarlag og nye medlemslag.
- Formulerer forslag til nye vedtekter for Norges Fiskarlag, de nye medlemslagene og lokallagene.
- Utreder hvordan økonomien i de nye medlemslagene skal være. Det må utredes et alternativ til dagens kontingentsystem slik at fartøymedlemmer har lik kontingentsats uavhengig av hvilken del av organisasjonen de er medlem av. Det må også skisseres hvordan den økonomiske delen av sammenslåingen skal gjennomføres.
- Formulerer forslag til nye vedtekter for Norges Fiskarlag, medlemslagene og lokallagene.
- Disse utredningene, med unntak av nye vedtekter for Norges Fiskarlag, bør være gjennomført slik at de kan behandles på av Landsstyret i god tid før fylkeslagene behandler nedlegging og sammenslåing på sine respektive årsmøter.
- Jobber for å gi samtlige medlemmer av Norges Fiskarlag tariffdekning i organisasjonen. Dette innebærer at mannskap i havfiskeflåten tilbys tariffavtale i Norges Fiskarlag.»

Vidar Ulriksen har ledet forhandlingene i Samarbeidsrådet Sør hittil i prosessen, men han ble 14. oktober 2021 utnevnt til statssekretær i Nærings- og fiskeridepartementet. Derfor må det oppnevnes ny forhandlingsleder. Dette vil bli drøftet med medlemslagene i Samarbeidsrådet Sør, Landsstyret og forhandlingsutvalget.